

Focusgroepen 1 april en 20 april

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Afbakenen onderzoeksonderwerp	2
3	Opstellen van de vragen/topics voor de focusgroepen	3
4	Deelnemers aan de focusgroep	3
5	Verwerken van de gegevens	4
5.1	Analysestap 1: Labelen van de tekstfragmenten	4
5.2	Analysestap 2: Ruimtelijk ordenen van labels en vinden verbanden	6
5.3	Analysestap 3: interpreteren en benoemen van de labelstructuur	8
5.4	Analysestap 4: vaststellen van de geldigheid van de labeling	9
5.5	Analysestap 5: definiëren van kernlabels	9
5.6	Analysestap 6: vaststellen van intersubjectiviteit	9
5.7	Analysestap 7: beantwoorden van de vraagstelling	10
6	Besluit	11
7	Bijlage: Lijst interne documenten verwerking focusonderzoek	12

Voor uitgebreid verslag, zie rapport: werken met Focusgroepen.

1 Inleiding

Na de stuurgroepvergadering van 23 februari 2010 werd beslist om het competentieprofiel op te stellen in samenwerking met experts uit het werkveld.

In de stuurgroep was men het erover eens dat de bestaande competenties zoals die tot heden in literatuur en praktijk werden gevonden te algemeen geformuleerd zijn om praktisch bruikbaar te zijn. Competenties moeten herkenbaar en toetsbaar zijn voor de leerkrachten/begeleiders. In die zin zullen ze concreter vertaald of geformuleerd dienen te worden. Door het werken met een focusgroep wil de onderzoeksgroep te weten komen van de 'experts' uit het werkveld welke kennis, vaardigheden en attitudes deelnemers (willen) bezitten om ICT te integreren in het onderwijs of in de begeleiding van de volwassenen binnen de voorziening.

Er zal gewerkt worden met twee verschillende focusgroepen: één met deelnemers werkzaam in het buitengewoon onderwijs type 2 en één met begeleiders uit dagcentra voor personen met een verstandelijke beperking.

2 Afbakenen onderzoeksonderwerp.

We verwachten te weten te komen welke kennis, vaardigheden en attitudes deelnemers (willen) bezitten om ICT te integreren in het onderwijs aan kinderen of in de begeleiding van de volwassenen binnen de voorziening. Deze informatie moet ons leiden naar de formulering van de ICT – competenties voor leerkrachten/begeleiders van de doelgroep kinderen en volwassenen met een verstandelijke beperking.

De competentielijst zal de (toekomstige) leerkracht/begeleider moeten helpen om zichzelf te toetsen: hoe ver sta ik, welke competenties heb ik al, welke dien ik nog te verwerven. In een volgende stap krijgt de leerkracht/begeleider suggesties om deze te verwerven. Dit gebeurt door middel van verwijzingen naar bestaande opleidingen en zelfstudiepakketten.

Het competentieprofiel zal zodanig moeten opgesteld worden dat het functioneel is en dat interesse wordt gewekt bij de beoogde begeleiders. De formulering zal helder en concreet moeten zijn zodat het verband met de bijhorende (bijscholing)suggesties duidelijk is.

De discussie gevoerd door de focusgroep vormt een belangrijk vertrekpunt. Woordgebruik, omschrijving, knelpunten, concrete situaties... worden geregistreerd en vormen de basis voor de heldere formulering van de competenties.

3 Opstellen van de vragen/topics voor de focusgroepen

We stellen een topiclijst samen op basis van de gegevens die we wensen te bekomen. Mogelijk vloeien sommige thema's voort uit de eerste topics waardoor de lijst niet systematisch zal behandeld worden.

In een tweede luik van het gesprek (na een pauze) zal de 'theoretische competentielijst' besproken worden. Dit is een lijst die samengesteld werd op basis van verschillende bronnen uit de literatuur. (zie bijlage Theoretische Competentielijst)

Topiclijst in de vorm van vragen:

Voorstellingsronde

- *Naam, werkvoorziening, ervaring met ict en doelgroep*

Inleidende vragen – ter kennismaking

- *Wat zijn de voornaamste activiteiten die je deelnemers aan de computer uitvoeren?*
- *Hoe komen de deelnemers tot deze activiteiten?*
- *Welk zijn voor de deelnemers de belangrijkste knelpunten bij het werken aan de computer?*

Peilen naar vaardigheden/belemmeringen bij begeleiders

- *Welke vaardigheden, kennis, houding, heb je als begeleider nodig om je deelnemers aan de computer te begeleiden? M.a.w. wat moet je als begeleider allemaal weten/kunnen/doen als je wil werken met ICT en de doelgroep?*
- *Stel dat je met deelnemers zou werken die nog geen ICT –ervaring hebben, welke vaardigheden, kennis, ... zou je dan als begeleider willen bezitten?*

4 Deelnemers aan de focusgroep

Er wordt gekozen om met twee verschillende groepen te werken: een groep participanten uit het buitengewoon onderwijs en een groep participanten uit de volwassenenwerking.

We willen zowel mensen met veel als mensen met minder ervaring op nemen. Mensen met minder ervaring kunnen mogelijk een aantal knelpunten formuleren waar nog oplossingen voor moeten gezocht worden, mensen met meer ervaring hebben vaak al een aantal oplossingen gevonden of kunnen problemen benoemen waar ze tegen opgebotst zijn.

Voor elke groep zijn er vijf deelnemers, een gespreksleider en een observator.

Voor de groep **volwassenen** is het gemeenschappelijk kenmerk dat de deelnemers ervaring hebben met het werken met computer met personen uit de doelgroep volwassenen met een verstandelijke beperking. De groep is heterogeen op gebied van vooropleiding, mate van ervaring met het werken met de doelgroep en op gebied van het ICT – niveau van de deelnemers (personen met een verstandelijke beperking) waarmee gewerkt wordt.

Ook de wijze waarop ICT-gebruikt wordt in de voorzieningen is verschillend. Dit gaat van het begeleiden van een enkele deelnemer bij een computerspel in een leefgroep tot het organiseren van ICT-gebruik voor alle bewoners van het dagcentrum in een speciaal uitgeruste computerruimte.

Karakteristieken voor de groep **buitengewoon onderwijs** zijn: leerkracht of ICT coördinator uit het Type 2 onderwijs (matig tot ernstig verstandelijke beperking), met ervaring met ICT en de doelgroep (in mindere of meerdere mate).

De groep is homogeen in die zin dat ze allemaal uit hetzelfde onderwijstype komen, dat ze in vooropleiding allemaal leerkracht zijn en dat ze allemaal les geven in het type 2 onderwijs. Er werd bewust gekozen voor leerkrachten uit het type 2 onderwijs omdat uit de interviews in werkpakket 1 tot uiting komt dat voor de doelgroep uit het type 2 onderwijs andere didactische middelen nodig zijn dan voor de doelgroepen uit de andere types van het buitengewoon onderwijs. De doelgroep type 1 vertoont nog meer raakvlakken met de kinderen uit het regulier onderwijs, dit geldt ook voor kinderen uit type 8 en type 3 onderwijs. (rapport werkpakket 1: literatuurstudie)

Niet alle scholen met type 2 onderwijs hebben dezelfde structuur en taakinvulling voor leerkrachten. Er zijn scholen waarin de computer ingebed is in het klasgebeuren, in andere scholen is er een computerklas die geleid wordt door de ICT coördinator en in nog andere scholen is computergebruik in dit type onderwijs nog niet geïntegreerd.

5 Verwerken van de gegevens

De focusinterviews worden opgenomen en woordelijk uitgetypt, zowel het gesprek aan de hand van topics als het doornemen van de theoretische competentielijst. De verwerking en analyse van de gegevens gebeurt na afloop van de twee focusgesprekken. Elke stap in de analyse wordt in een afzonderlijk intern document bewaard.

5.1 Analysestep 1: Labelen van de tekstfragmenten

De uitgetypte tekst van het focusgesprek - deel 1: behandeling van de topics - wordt gelabeld. Dit wil zeggen dat verschillende uitspraken gemarkeerd worden met fluo en voorzien worden van een woordlabel (bv: zelfstandig). De tekstfragmenten worden klein gehouden zodat het labelen kan beperkt worden tot één label per tekstfragment

Elk 'nieuw' woordlabel krijgt een nummer (bv. 12. zelfstandig), dit om het groeperen van de verschillende bij elkaar horende fragmenten te vergemakkelijken. Het labelen zal op een uitgeprinte versie gebeuren en bewaard worden als intern document (doc: Focus Intern 3). Ook de uitgetypte gesprekken worden bewaard als interne documenten. Zo willen we anonieme verwerking van de gegevens verzekeren. (doc: Focus Intern 1a)

In de theorie over het labelen van focusgesprekken vinden we dat het belangrijk is om de labels zo concreet mogelijk te maken en zo dicht mogelijk bij de tekst te houden. Nadien kunnen labels die nauw aansluiten georganiseerd worden onder nieuwe noemers. Dit is ook de werkwijze die hanteren.

Er zijn uiteindelijk 25 verschillende labels of rubrieken waarin de fragmenten kunnen ondergebracht worden. Deze zijn: 1. activiteiten doelgroep ifv technische vaardigheden begeleiders, 2. cliëntgericht vraag en aanbod, 3. organiseren en structureren, 4. aanpassingen, 5. aanbod vanuit begeleiding, 6. interesse, 7. didactiek, 8. houding tav ICT, 9. technisch-instrumentele vaardigheden, 10. ICT ondersteuning, 11. storingen, 12. zelfstandig, 13. veilig gebruik, 14. kennis, 15. voorwaarden, 16. ICT ontwikkelingen bijhouden, 17. kennis op maat begeleiders ifv doelgroep, 18. programma's zoeken ifv doelgroep, 19. infrastructuur, 20. transfer functioneel, 21. knelpunten, 22. differentiëren, 23. peerinstructie, 24. integratie, 25. vaardigheden.

Het aantal fragmenten per label varieert tussen 0 en 16.

Het grootste deel van de rubrieken komt in beide gesprekken aan bod. In het gesprek van de volwassenenbegeleiders zijn er geen fragmenten met labels voor 20. Transfer functioneel, 24. Integratie en 25. Vaardigheden. In het gesprek met de leerkrachten zijn er geen labels voor 9. technisch-instrumentele vaardigheden, 11. storingen, 15. voorwaarden, 16. ICT ontwikkelingen bijhouden, 17. kennis op maat begeleiders ifv doelgroep, 22. differentiëren, 23. peerinstructie

Na het labelen worden de verschillende fragmenten ondergebracht in rubrieken per label. Herhalingen worden weggelaten. Indien ze binnen eenzelfde rubriek niet weerlegd worden, betekent dit dat de verschillende groepsleden het eens zijn. Zo worden ook tegenstrijdige elementen vermeld in de rubrieken.

In het document worden overeenkomstige uitspraken voor de twee focusgroepen parallel weergegeven. Volgorde van de verschillende labels is de volgorde waarin ze aan bod komen in het eerste focusgesprek, namelijk dit van de volwassenen centra. Deze is niet van betekenis voor de mate van belangrijkheid. (doc: Focus Intern 5)

Volwassenen	Kinderen
Label 1 = rubriek 1	
Fragment 1	/
Fragment 2, enz, ...	Fragment 1, Fragment 2, enz, ...
Label 2 = rubriek 2	
Fragment 1	Fragment
Fragment 2, enz, ...	/
Enz...	Enz...

Tijdens het focusgesprek werden notities genomen door de observator, hiervan werd verslag gemaakt (focus Intern 2a en 2b). Dit verslag wordt naast het verwerkingsdocument gelegd. Beide interpretaties van het gesprek (verwerking labels - verslag observator) worden met elkaar vergeleken. Er zijn geen noemenswaardige verschillen, in enkele gevallen werd een samentrekking van verschillende uitspraken genoteerd. Er worden geen 'foute' notities gevonden. In het verwerkingsdocument worden de passages uit het verslag van de observator met fluogeel aangeduid. Op deze manier is het mogelijk een vergelijking te maken tussen deze elementen die we uit het verslag zouden oppikken en deze die we naar aanleiding van tekstanalyse noteren. We mogen

hier echter niet de conclusie trekken dat we enkel de fluo elementen zouden oppikken mochten we geen opnames van het gesprek gemaakt hebben omdat de observator niet de opdracht kreeg om een volledige rapportage van het gesprek te maken (doc: Focus Intern 6).

Het tweede deel van het gesprek - de bespreking van de Theoretische competentielijst - wordt eveneens integraal uitgetypt. (doc: Focus Intern1b)

In deze tekst gebeurt geen labeling. De tekstfragmenten zullen in een document 'geplakt' worden bij de verschillende competenties. Ook dit gebeurt voor beide groepen parallel in hetzelfde document. Op deze manier krijgen we een overzicht van de gelijklopende en verschillende meningen over de beide groepen. (doc: Focus Intern 4).

De competenties werden tijdens het gesprek per 'competentiegroep' besproken. Omwille van het beperkte tijdsbestek was het niet mogelijk om alle competenties één voor één te bespreken. De deelnemers werden aangespoord de voor hen 'opvallendste' competenties eruit te lichten en toe lichten. Hierdoor komen relevante competenties aan bod, maar ook competenties die niet van toepassing lijken worden bediscussieerd. Voor een aantal competenties wordt door deelnemers of gespreksleider verwezen naar het eerste deel 'focusgesprek aan de hand van topics'. Op deze competenties wordt niet dieper ingegaan.

Dit maakt dat subtiel moet omgesprongen worden met de gegevens uit dit document. Competenties die niet besproken werden zijn niet noodzakelijk niet relevant. Dit zal afgetoetst worden aan gegevens uit het eerste gesprek (topics).

Door het samenvoegen van de gegevens uit de verschillende gesprekken (twee groepen – onderwijs en volwassenbegeleiders), per groep twee gesprekken (topics – theoretische competentielijst) proberen we een totaalplaatje te maken van alle kennis, vaardigheden en attitudes die leerkrachten/begeleiders wensen te bezitten.

5.2 Analysestep 2: Ruimtelijk ordenen van labels en vinden verbanden

Voor het ruimtelijk ordenen van labels en het vinden van verbanden houden we het doel van ons onderzoek voor ogen: wij willen zicht krijgen op de competenties die leerkrachten/begeleiders moeten bezitten om ICT te integreren in settings bij de doelgroep verstandelijke beperking. Bovendien willen wij deze competenties helder en duidelijk formuleren en gaan wij op zoek naar bruikbare, toegankelijke terminologie.

Bij de analyse van de resultaten zal er zowel oog zijn voor de gelijkenissen tussen de twee groepen (volwassenbegeleiders en leerkrachten) als voor de verschillen. De bevindingen uit het gesprek aan de hand van topics zullen vergeleken worden met het theoretisch kader vanuit de literatuur. Hiermee bedoelen we de competentielijst van ICT competenties voor leerkrachten die in een eerdere fase als referentiekader werd opgesteld. Ook het referentiekader van de deelnemers zal in de analyse meegenomen worden (kinderen, volwassenen, ervaring,).

De moeilijkste opdracht zal erin bestaan om een structuur te vinden om de labels te ordenen.

- Er wordt vertrokken vanuit de onderzoeksvraag en het cliëntgericht werken.

- De onderzoekers zullen een mindmap maken, vertrekkende vanuit de vraag van de cliënt/leerling
- De labels en bijhorende gegevens zullen hier een plaats krijgen.
- Ook de theoretische competenties zullen hierin een plaats vinden, rekening houdend met de inhoud die hier door de deelnemers aan gekoppeld wordt en het belang ervan.
- Er wordt rekening gehouden met de mogelijkheid dat er verschillende accenten gelegd zullen worden voor de verschillende groepen.

Ter voorbereiding van deze mindmap worden conclusies geformuleerd per rubriek. Deze worden zo mogelijk voor de twee doelgebieden (kinderen en volwassenen) samen genomen. Indien er accentverschillen zijn worden deze expliciet vermeld. De conclusies worden in het werkdocument in een rode kleur onder de betreffende rubriek geplaatst, over heel de breedte van het document. Per rubriek zijn meerdere conclusies mogelijk. (doc: Focus Intern 7a).

Volwassenen	Kinderen
Label 1 = rubriek 1	
Fragment 1	/
Fragment 2, enz, ...	Fragment 1, Fragment 2, enz, ...
Conclusie	
<i>Conclusie 1, enz, ...</i>	

Ook voor de theoretische competentielijst worden conclusies geformuleerd per competentie, hier wordt het onderscheid kinderen/volwassenen behouden in kolommen. Ook hier zijn per competentie meerdere conclusies mogelijk. Voor sommige competenties zijn er geen conclusies omdat ze niet aan bod kwamen tijdens het gesprek. Voor andere competenties wordt aangegeven OK wanneer dit ook zo door de focusgroep kort en bondig werd bevestigd. (doc: Focus Intern 7b).

In een volgende stap worden uit het werkdocument de fragmenten verwijderd zodat enkel de conclusies overblijven. Deze conclusies zullen het vertrekpunt voor de mindmap vormen. (doc: Focus Intern 8a en 8b).

Bovenstaand praktisch werk gebeurt door één onderzoeker, de tweede onderzoeker volgt dit proces op en neemt de documenten door.

Vervolgens neemt elke onderzoeker de verantwoordelijkheid over één document: onderzoeker 1 gaat aan het werk met de conclusies van het topicgesprek, onderzoeker twee gaat aan het werk met de conclusies uit de theoretische competentielijst.

Beide onderzoekers werken onafhankelijk van elkaar aan een eerste structuur voor de mindmap: dit wil zeggen het opstellen van kernlabels en een eerste ordening van de bijhorende niveaus. (doc: Focus Intern 9a en 9b).

5.3 Analysestep 3: interpreteren en benoemen van de labelstructuur

De resultaten van beide onderzoekers worden samengelegd en besproken.

Het samenleggen van de bevindingen uit het gesprek aan de hand van topics en het gesprek naar aanleiding van de theoretische competentielijst, vestigt de aandacht op gemeenschappelijke elementen maar ook op typische en differentiërende elementen zoals door Devillé (2008) wordt aangegeven in de literatuur. Zo zullen spontane uitspraken over kennis, vaardigheden en attitudes in het eerste gesprek (topics) vaak typerender zijn en helderder omschreven dan de uitspraken die vertrekken vanuit de theoretische competentielijst. De theoretische competentielijst brengt dan weer items aan waar de deelnemers niet spontaan op komen. Deze items kunnen vaak gerelateerd worden aan prioriteiten en behoeftes ten aanzien van de gewenste kennis, vaardigheden en attitudes (bv: het plaatsen van opdrachten op het netwerk, ervaringen uitwisselen via een community, ...) of aan generieke competenties (bv. de lichaamshouding tijdens het werken, evalueren en opvolgen,...)

- Eerst wordt een lijst van kernlabels gemaakt. De selectie van de labels gebeurt zorgvuldig op basis van de voorbereidingen van beide onderzoekers. Er worden uiteindelijk 5 kernlabels geselecteerd die de ICT competenties zullen representeren. Dit betekent dat twee kernlabels uit de theoretische competentielijst verdwijnen. Voor de naamgeving van de vijf kernlabels die overblijven wordt gezocht naar een overkoepelende benaming voor kinderen/volwassenen begeleiders en wordt rekening gehouden met de richtlijnen rond het formuleren van competenties, namelijk dat deze een werkwoord bevatten. Dit leidt tot de volgende kernlabels:

Theoretische competentielijst	Nieuwe competentielijst
Houding tav ICT	Positieve houding hebben tav ICT
Technische vaardigheden	ICT-vaardig zijn
Vorbereiden met kennis van de mogelijkheden van de doelgroep	Vorbereiden
Didactische vaardigheden	Didactisch vaardig zijn
Organiseren van de leeromgeving	Valt weg, wordt ondergebracht in andere kerncompetenties
Evalueren en opvolgen	Valt weg, voor het onderwijs zijn dit dezelfde vaardigheden als voor andere vakken, dus niet ICT specifiek, voor volwassenen is dit niet van toepassing
ICT integratie	Integreren

- Dit betekent ook dat de 25 rubrieken uit het document met fragmenten uit het eerste deel van het gesprek (topics) herleid worden tot 5 kernlabels.
- De vijf labels worden vervolgens geconcretiseerd met verschillende deelcompetenties. Deze deelcompetenties worden gegenereerd uit de voorbereidende documenten van beide onderzoekers (voorbereiding mindmap vertrekkende vanuit de conclusies van de topiclijst voor onderzoeker 1, vanuit competentielijst voor onderzoeker 2, doc. Focus Intern 9a en 9b).

- De deelcompetenties krijgen een nummer, gaande van 1 tot 4. Per kernlabel komt elk nummer minstens één keer voor. Een nummer kan meerdere keren voorkomen, wanneer de deelcompetenties op eenzelfde niveau geacht worden.
- Van de competenties met het nummer 1 wordt verondersteld dat dit de **kerncompetenties** zijn. *Dit zijn competenties die essentieel zijn zoals kennis en basisvaardigheden waarover iedereen moet beschikken wil hij minimaal effectief zijn.*(VLOR, 2008)
- De deelcompetentie met nummer 2,3,4 differentiëren in niveau. Dit zijn differentiërende competenties. *Deze worden omschreven als competenties die een onderscheid maken tussen gemiddeld en effectief presteren* (VLOR, 2008)
- Een eerste ontwerp voor de ICT competentielijst bevat uiteindelijk 5 kernlabels met respectievelijk 4, 10, 7, 7 en 4 deelcompetenties =(kerncompetenties en differentiërende competenties). (bijlage)

5.4 Analysestep 4: vaststellen van de geldigheid van de labeling

Ter controle wordt het werkdocument met conclusies opnieuw volledig doorgenomen. Achter elke conclusie wordt het nummer van het kernlabel en de deelcompetentie geplaatst. Op deze manier wordt nagegaan of alle elementen effectief een plaats krijgen binnen de uiteindelijke competentielijst. Uit deze controle komen nog enkele taalkundige suggesties om het document aan te passen. Alle conclusies kunnen ondergebracht worden onder één van de competenties. Er wordt genoteerd dat het werkdocument met conclusies nog aanknopingspunten bevat voor de ontwikkeling van het train de trainer pakket. (Focus Intern 11a en 11b).

5.5 Analysestep 5: definiëren van kernlabels

Per kernlabel wordt een definitie gegeven welke we later de **specifieke competentie** zullen noemen. Specifieke competenties zijn van betekenis in welbepaalde kennisdomeinen, vakgebieden, beroepen en specialisaties.(VLOR, 2008). De definitie is overkoepelend en allesomvattend voor de verschillende deelcompetenties (niveau 1 tot 4) die onder hetzelfde label vallen.

5.6 Analysestep 6: vaststellen van intersubjectiviteit

Het volledige proces van labelen en verwerken van gegevens kon omwille van de minimale onderzoeksopdracht van onderzoeker 2 niet integraal door beide onderzoekers afzonderlijk gebeuren. Er werd gezocht naar een andere middel om maximale betrouwbaarheid te bekomen. Hieraan werd gedurende het ganse analyseproces gewerkt.

- Door het verslag van de observator (onderzoeker 2) te matchen aan het uitgetypte focusgesprek werd nagegaan of door de observator bepaalde gespreksfragmenten werden geïnterpreteerd. Dit bleek niet het geval te zijn, er waren wel enkele samentrekkingen die op

het uiteindelijke resultaat geen invloed blijken te hebben. Het vergelijken van de documenten gebeurde door onderzoeker 1.

- Omdat enkel het eerste deel van het gesprek: ‘gesprek aan de hand van topics’ werd gelabeld, werden de bevindingen bij de theoretische competentielijst zuiver gehouden. Het formuleren van conclusies gebeurde in het eerste deel op basis van de bundeling van de gelabelde fragmenten, in het tweede deel - de theoretische competentielijst -, op basis van de originele uitspraken bij de competenties (onderzoeker 1). Op het moment dat deze conclusies verwerkt worden naar kernlabels worden de documenten verdeeld onder twee onderzoekers die onafhankelijk van elkaar zullen labelen. Onderzoeker 1 werkt met het ‘topic’ werkdocument, onderzoeker 2 werkt met de ‘theoretische competentielijst.
- Beide onderzoekers leggen hun bevindingen (voorstellen tot kernlabels en competenties) bij elkaar en komen tot een consensus. Elke onderzoeker waakt over de volledigheid en baseert zich hiervoor op de eigen voorbereiding.
- Onderzoeker 1 toetst het uiteindelijke resultaat aan het werkdocument met conclusies. Ter controle krijgt elke conclusie een code die linkt naar de betreffende competentie. Er gebeuren enkele kleine bijstellingen, voornamelijk taalkundig, er is ook één aanvulling binnen een deelcompetentie. Deze worden door onderzoeker 2 bevestigd.
- De voorlopige competentielijst zal voorgelegd worden aan de deelnemers. Aan hen zal gevraagd worden of de lijst verstaanbaar en volledig is. Zij kunnen indien zij dit wensen ook afdruken bij de eigen collega’s. De voorlopige lijst zal ook bezorgd worden aan de personen die interesse betoonden voor deelname aan de focusgroepen maar door omstandigheden niet konden deelnemen. Aan hen zal dezelfde vraag gesteld worden.

5.7 Analysestep 7: beantwoorden van de vraagstelling

Het uiteindelijke resultaat is een competentielijst voor de ICT leerkracht/begeleider (doc. Focus Intern 10). De resultaten van het focusonderzoek zullen gekoppeld worden aan de bevindingen uit de literatuur. (Documenten: (1) Werkpakket 2 Competentiemodel, (2) Bijlagen over competenties bij dit rapport (3) Samenstellen theoretische competentielijst)

Bij het formuleren van de competenties werd geprobeerd om het gebruikte jargon in de competentielijst af te stemmen op beide doelgroepen: leerkrachten in het buitengewoon onderwijs en begeleiders in volwassen voorzieningen. Verder was er aandacht voor het taalgebruik dat zoveel mogelijk werd afgestemd op het jargon dat door de deelnemers aan de focusgroepen werd gehanteerd. Ook werd er op gelet dat de competenties over langere tijd kunnen gebruikt worden.

Voor de presentatie van het resultaat wordt gezocht naar een overzichtelijke en aantrekkelijke vorm. Er is enerzijds een competentielijst waarin alle competenties netjes genummerd en geordend worden, anderzijds zal een visuele voorstelling in de vorm van een mindmap worden gemaakt waarin de structuur en de verschillende niveaus duidelijk worden weergegeven (zie bijlage). Ook zal aandacht besteed worden aan de betekenis van deze lijst: voor wie is deze wel, niet bedoeld, op welke wijze kan deze gebruikt worden ..., Aan de competentielijst zullen ook adviezen gekoppeld worden over de wijze waarop kennis, vaardigheden en attitudes kunnen verworven worden.

Bedoeling is dat elke leerkracht/begeleider voor zichzelf kan uitmaken welke competenties hij wil bezitten, al bezit of nog wil verwerven. Dit laatste sluit aan bij de visie van de VLOR (VLOR, 2008): *Om lerenden goed en efficiënt voor te bereiden op hun toekomst is het belangrijk om te kijken naar wat er in dat beroep en die maatschappij eigenlijk van mensen verwacht wordt, aan welke verwachtingen leerlingen of werkenden al voldoen en wat ze nog moeten ontwikkelen.*

Hiermee komen we tegemoet aan de vooropgestelde doelen: Het competentieprofiel moet functioneel zijn en de interesse wekken bij de beoogde begeleiders. De formulering zal helder en concreet moeten zijn zodat het verband met de daaruitvolgende (bijscholing) suggesties duidelijk is. (1.3.2.2. Afbakenen van het onderzoeksonderwerp). Er wordt rekening gehouden met de herkenbaarheid en toetsbaarheid van de competenties voor de leerkrachten/begeleiders. (1.3.1. algemeen).

6 Besluit

De competentielijst is een tussenstap in het Projectmatig Wetenschappelijk Onderzoek ICT Inclusief waarin een train de trainerpakket zal ontwikkeld worden voor leerkrachten en begeleiders die aan de slag willen met ICT met de doelgroep personen met een verstandelijke beperking.

Deze lijst is een aanvulling op de basiscompetenties of generieke competenties die de leerkrachten en begeleiders momenteel bezitten vanuit hun eerdere basisopleiding (lerarenopleiding, opvoeder, ergotherapeut, ...). De competentielijst wordt bezorgd aan de betrokken bacheloropleidingen. Zo hopen we dat toekomstige leraren/begeleiders in hun basisopleiding de nodige handvatten om met ICT aan de slag te gaan aangereikt krijgen.

ICT Inclusief Juni 2010

Ellen Torfs – Jo Daems

7 Bijlage: Lijst interne documenten verwerking focusonderzoek

Aard document	Naam document	Bewaard
De uitgetypte versie van beide gesprekken (focusgroep volwassenen en focusgroep kinderen)	focus intern 1a en 1b	digitale versie
Verslag observator focusgroep	focus intern 2a en 2b	digitale versie
Labeling van de tekstfragmenten van deel 1: gesprek aan de hand van topics	focus intern 3	papieren versie
Ordering van tekstfragmenten per competentie van de theoretische competentielijst, voor beide focusgroepen	focus intern 4	digitale versie
Ordering van de gelabelde tekstfragmenten bij de verschillende labels op het document van het eerste deel van het gesprek (aan de hand van topics)	focus intern 5	digitale versie
Vergelijking verslag observator met gelabelde tekstfragmenten, gelijke fragmenten aangeduid in fluoegel	focus intern 6a en 6b	digitale versie
Document met conclusies per rubriek (label) of per theoretische competenties (met tekstfragmenten)	focus intern 7a en 7b	digitale versie
Document met conclusies per rubriek en per competentie zonder tekstfragmenten	focus intern 8a en 8b	digitale versie
Twee documenten met selectie van kernlabels (onderzoeker 1 deel 1, topics – onderzoeker 2, deel 2 theoretische competenties)	focus intern 9a en 9b	papieren versie
Voorlopig voorstel tot competentielijst (opgemaakt door onderzoeker 1 en 2)	focus intern 10	digitale versie
Document met conclusies per rubriek en per competentie zonder tekstfragmenten	focus intern 11a en 11b	digitale versie
Digitale versie: Intranet Toledo 'focusingroepen'		
Papieren versie: map onderzoeksgroep 'focusingroepen'		